تفصیل در قاعده عدم تداخل اسباب

آن چه که الآن می‌خواهم عرض کنم، این است که اگر این روزه را گرفت، «وقع علی الیوم بعینه»، در اینجا وجوب بالفعل بوده اما خبر نداشته و انطباق بر موضوعی که بالفعل بوده و او خبر نداشته، قهری بوده. او تنها علم نداشته و بر او واضح نبوده که الآن بالفعل واجب است. آن هم به خاطر جهل او است. حال تفضل را در بخش خودش عرض می‌کنم.

شاگرد: قاعده اجزاء تطوع از واجب، قاعده‌ای است که علماء از آن بحث کرده‌اند؟

استاد: بله، موارد بسیار زیادی در فقه محل نزاع می‌شود. این‌که بگویی‌م به‌عنوان یک قاعده است، همان مبنایی است که مفصلا عرض می‌کنی‌م. مثل عدم تداخل اسباب. خب می‌گویی‌م اصل عدم تداخل اسباب است. این را مکرر عرض کردم که آیا اصل این است؟! یا این‌که در این اصل، تفصیل است؟! این جور نیست که بگویی‌م اصل در اسباب عدم تداخل است، الا دلّ‌دلیل. نه حوزه‌ها مختلف است. در بعضی از حوزه‌ها واقعاً اصل عدم تداخل است. در بعض حوزه‌ها به تناسب آن بستر سبب و مسبب، اصل در آن بستر تداخل است.

مثلاً در نظر بگیری‌د که مولی چند امر کرده است، گفته وقتی پسر من دارد درس می‌خواند برای او یک چراغ بیاوری‌د. وقتی هم پسر دوم من دارد غذا می‌خورد، یک چراغ برایش بیاور. وقتی هم خانواده من دارد لباس می‌شویی برایش چراغ بیاور. حال در یک مکان واحد این‌ها دارند با هم این کار را انجام می دهد. چه کسی تصور می‌کند که در اینجا سه امر چراغ بیاور هست و اصل هم عدم تداخل اسباب است، پس باید سه چراغ بیاوری؟! این به ذهن کسی می‌آید؟! چراغ‌ها را باید جدا جدا بیاوری‌م؟! چرا؟ چون فضایی که در آن سبب و مسبب مطرح می‌شود، ریخت کار به این صورت است که تداخل می‌آید. لذا آن چه که در غسل بود، می‌گفتند قاعده عدم تداخل است و حضرت فرمودند اگر پنج غسل داری‌د، یک غسل کفایت می‌کند. همان جا عرض کردم آن دلیل، خلاف قاعده نیست بلکه ما مخ یک قاعده کلی را کوبیدی‌م که در ذات آن قاعده، کلیت نیست. همان جا امام علیه‌السلام دارند ارشاد می‌کنند به ضوابط تفصیل در این قاعده. نظیر این‌ها خیلی است.

بازبینی #1
ایجاد شده 25 مه 2026 11:08:28 توسط ... .
به روزرسانی شده 25 مه 2026 11:10:02 توسط ... .